

STÁRNUTÍ NENÍ NEMOC

Geriatrický program - zdravotní program pro Vaše starší psi a kočky

Stárnutí je přirozený proces každého živého organismu, který spočívá v postupných, nevratných, multisystémových změnách organismu, kdy se postupně narušují doposud fyziologické mechanismy. Tyto změny se vyznačují vysokou individuální variabilitou. Jsou výrazně snížené regenerační schopnosti, dochází k atrofii (zmenšování), tukové degeneraci, fibrotizaci (vazivovatění), snižuje se počet aktivních buněk a snižuje se i jejich aktivita, mění se funkce jednotlivých orgánů. Většinou se objevují i konkrétní chorobné stavy spojené se stářím a které by měli být veterinárním lékařem ve spolupráci s majitelem zvířete léčeny, nebo alespoň s nimi manipulováno tak, aby se zvířeti zajistila uspokojivá kvalita zbytku života a prodloužil se jeho věk.

Stáří a jeho projevy by tudíž neměly být považovány za fatálně přítěžující okolnost, či rovnou důvod k eutanázii.

Příznaky stárnutí obecně pozorujeme u psa mezi 6.-10.rokem života, u koček pak mezi 8.-12. Délka života se pohybuje u psa od 8 do 15 let, s průměrem kolem 12 let. Kočky se v průměru dožívají 14 let. Díky rozvoji veterinární medicíny (diagnostika, léčebné postupy) , osvětě a v neposlední řadě finančním možnostem majitelů se za posledních 10 let průměrný věk psa v České republice prodloužil o 2 – 4 roky. U psů hraje velkou roli plemenná příslušnost a s tím spojená váhová kategorie , kdy staticky nejdéle žijí psi vážící 8-22 kg. Nejkratšího věku se dožívá německá doga (7-8 let), boxer (8-9 let) , nejdelšího naopak jezevčík, střední špic (15-17 let) . U koček víc než plemenná příslušnost hraje roli poskytovaná péče a životní podmínky (volně či polodivoce žijící x doma , obezita) .

Plemeno	Hmotnost v dospělosti	Průměrný věk
Trpasličí	1-5	10
Malá	5,1-12	12
Střední	12,1-25	13
Velká	25,1- 43	11
Obří	43,1 a více	8

Obecnými příznaky stárnutí jsou změny v chování (spavost, menší aktivita, pomalejší pohyb, vyhledávání tepla a klidu), šedivění, vyhasínání smyslů (horší sluch, zrak), kašel, nemoci periodontu (zubní kámen, záněty dásní, zbytnění dásní, novotvary) a obezita. Až 95% psů ve stáří 7-8 let trpí nějakou nemocí dutiny ústní . Obézních je 30-50% stárnoucích psů a koček, což lze přičíst snižujícímu se objemu svalové hmoty v důsledku nižší energetické potřeby, nižší fyzické zátěži a překrmování .

Vybrané klinické příznaky stárnutí u jednotlivých orgánových systémů :

- ❖ Kůže - ztráta lesku, šedivění, řidnutí, zvýraznění otlaků, zesílení kůže a snížení její elasticity, zvětšení mazových žláz
- ❖ Oči a víčka - zákal čočky, degenerace sítnice, úbytek světločivných buněk, papilomatoza víček (nezhoubný novotvar), změna složení či úbytek slz a z toho plynoucí častější záněty spojivek (suchý zánět rohovky a spojivky), hromadění pigmentu
- ❖ Cirkulační a dýchací aparát - chronický zánět průdušek, fibrotizace plic (vazivovatění) a infekce, sklerotizace cév (kornatění) , srdeční vady (degenerativní onemocnění chlopní, zvětšení srdečních komor, zbytnění srdečního svalu)
- ❖ Zažívací trakt – onemocnění periodontu (malá plemena), snížená produkce slz, trávicích šťáv, nižší vstřebávání živin a jejich horší využívání.
- ❖ Játra – ukládání tuku, fibrotizace na úkor hepatocytů (funkční jaterní buňky) , malá produkce žluči.
- ❖ Ledviny – zmenšení ledvin, snižující se podíl funkční tkáně a změna funkce, nižší filtrace krevní plazmy, fibrotizace, inkontinence moči (neschopnost udržet)
- ❖ Pohlavní aparát – nezhoubné zvětšení prostaty u samců, cysty na vaječnicích a záněty dělohy u samic, slabé příznaky říje až její vymizení
- ❖ Pohybový aparát – úbytek svalů, fibrotizace, ochabování svalů, křehčí kosti, zmenšení objemu chrupavčité tkáně, degenerace chrupavčité tkáně a tím i kloubů, degenerace meziobratlových plotének, nižší produkce nitrokloubní tekutiny
- ❖ Žlázy s vnitřní sekrecí – snížená produkce hormonů štítné žlázy, pohlavních hormonů, cukrovka, nadprodukce hormonů nadledvinek, u koček pak hypertyreóza (zvýšená činnost štítné žlázy)
- ❖ Nádorová onemocnění – nádory mléčné žlázy u fen (vč. případných metastáz v dutině hrudní, na játrech), nádorová onemocnění krve, kostní dřevě (leukémie), kožní novotvary,...

Do geriatrického programu se zařazují pacienti dle věku v korelaci s hmotností. Na základě zdravotního stavu a samozřejmě možnostech a přání majitele zvířete se volí konkrétní typ programu.

Za starého se považuje pes :

do 10 kg.....od 9 let
10-25 kg.....od 8 let
25-45 kg.....od 7 let
nad 45 kg.....od 6 let

Kočky se do geriatrického programu zařazují obvykle ve stáří 8-10 let.

Obecně platí, že čím dříve a rychleji se odhalí konkrétní zdravotní problém, tím snáze se může prodloužit život zvířete včasnou léčbou a ostatními zdravotními opatřeními.

❖ PROGRAM č.1 :

Uplatňuje se u zjevně zdravých zvířat a je ve své podstatě preventivní.

Zahrnuje konzultaci stavu jedince, výživy, péče o chrup, srst, uši, dále důkladné klinické vyšetření, stanovení krevního obrazu, celkové bílkoviny, močoviny, kreatininu, ALP, AST a glukózy v krvi a vyšetření moči.

❖ PROGRAM č.2 :

Je vhodný u pacientů s lehčími zdravotními problémy

Oproti předešlému obsahuje kompletní krevní obraz, široké biochemické vyšetření krve a stanovení hladiny tyroxinu (hormon štítné žlázy), vyšetření moči.

❖ PROGRAM č.3 :

Je určen pro jedince s většími zdravotními problémy

Oproti předešlým obsahuje RTG vyšetření hrudníku, břicha, EKG, ultrasonografické vyšetření, případně dle konkrétního stavu další speciální testy (endokrinologické vyšetření, poměr bílkovina/kreatinin v moči, ...)

Kromě vyšetřovacích postupů zahrnuje geriatrický program i přímé preventivní zákroky, jako je někdy mylně opomíjená každoroční revakcinace a to nejen proti vzteklině ! , podání antihelmetik (odčervení), řešení zevních parazitů, úprava drápů, vyčištění zvukovodu. Je vhodné posoudit i případné dosavadní podávání léků s ohledem na věk a aktuální zdravotní stav jedince.

Geriatrický program by se měl provádět v alespoň jednoročních intervalech a nejideálněji jej střídat s očkováním po půl roce.

Samozřejmostí u starších pacientů je důkladné klinické a laboratorní vyšetření před chirurgickým či jiným zákrokem vyžadujícím sedaci nebo narkózu pacienta.

Cílem tohoto programu, jak už bylo řečeno je **včas odhalovat a řešit zdravotní problémy spojené se stářím, prodlužovat život, znát zdravotní stav u staršího jedince a v případě nějakého akutního zdravotního problému se dle něj zachovat a vyvarovat se zbytečným komplikacím.**

